

**SELAM VE
SELAMLAŞMA
DR. HULUSİ ÜTEBAY**

Selam ve selamlaşma

Hulusi Ütebay

Kişisel ve toplumsal hayatın sağlıklı olarak oluşmasını ve sürdürülmesini sağlayan unsurların en başında kişisel iletişim gelir. Kişisel iletişimin dili bazen söz, bazen yazı, bazen de vücut dilidir. İletişim dili her ne olursa olsun en önemli kişisel iletişim aracı selam ve onu ete ve kemiğe büründürerek ona hayat veren selamlaşmadır.

Selamın ruhunu, kişinin güven verip güven almasıyla, samimiyet gösterip samimiyet görmesi incelikleri oluşturur. Yani selamın ruhu, güven ve samimiyettir. Sahip olduğu hassas ruhundan dolayıdır ki selam, kişinin selamlaştığı muhatabına zarar vermemesinin ve ondan da zarar görmemesinin teminatıdır. Bir başka ifade ile selam, kişinin muhatabını kendinden emin kılması ve ondan da kendisi için aynı şeyi istemesidir.

Selamın taşıdığı bu hassas ruhun farkında olarak gerek sözle, gerekse de yazıyla selamlaşan kişiler, birbirlerine karşılıklı olarak güven ve samimiyet aktarmış olurlar. Kişilerin birbirlerine karşılıklı olarak güven ve samimiyet aktarmasıyla oluşacak olan kişisel ve toplumsal psikolojinin sosyoekonomik ve kültürel gelişime olumlu katkılar sunacağını iyi anlamak ve hiç unutmamak gerekir.

Selam şekli ve dili ülkeden ülkeye, hatta aynı ülkenin bölgesinden bölgesine göre dahi farklılıklar gösterebilir. Değişik milletlerin değişik selamlaşma ritüelleri olsa da tüm milletlerde selamın değişmez ruhunu sadece ve sadece güven ile samimiyet oluşturur.

Günümüz öncesi Türk kültürüne baktığımızda, Türk toplumunda da selamın ruhunu güvenin ve samimiyetin oluşturduğunu görürüz. Günümüz öncesi Türk toplumunda, selamın ruhuna hayat veren selamlaşmayla kişisel iletişim başlatılarak önce muhatabın tanındığını, sonra da muhataba veda ile selamlaşmanın tamamlandığını görürüz.

Hülasa tarihin her devresinde selam ve selamlaşma, Türk milletinin bireysel ve toplumsal hayatının güven ve samimiyet temeli üzerinde oluşarak yaşamasında öncü rol oynamıştır.

Geniş bir coğrafyaya yayılmış olan günümüz Türk toplumunda da yine kadim Türk kültüründe olduğu gibi selamın ruhu kişiler arasında bazen sözcüklerin diliyle, bazen yazı diliyle, bazen de beden diliyle yani selamlaşma eylemiyle can bularak, toplumun sosyoekonomik ve kültürel gelişimine olumlu katkılar sunmaya devam etmektedir.

Günümüz Türkiye'sinde, el sıkışmak, başın öne doğru eğilmesiyle saygı gösterisinde bulunmak, el sallamak, elin baş tarafına götürülmesi, sağ eli göğsün üzerine götürülmesi, sarılmak, el sıkışarak veya omuzları birleştirerek sarılmak, gülümsemek, göz kırpmak, başı hafifçe öne doğru eğmek ve el öpmek şeklindeki beden dili davranış biçimleri kullanılarak selamlaşma yapılır. El öpmek şeklindeki beden dilinin kullanılmasıyla yapılan selam ve selamlaşmanın Türk kültürüne, İslamiyet'in kabulünden sonra yani sonradan girmiş olduğunu belirtmek gerekir.

Yine günümüz Türkiye'sinde, merhaba, selamünaleyküm, selam, selamlar, günaydın, günaydınlar iyi sabahlar, hayırlı sabahlar, iyi günler, hayırlı günler, iyi akşamlar, hayırlı akşamlar, iyi geceler, hayırlı geceler, iyi yolculuklar, hoş geldiniz sözcükleriyle iletişimi başlatma selamlaşması yapılırken... Allah'a ismarladık, Allah'a emanet ol, hoşça kal, esen kal, görüşmek üzere, görüşürüz, eyvallah, kendine iyi bak, güle güle ve elveda sözcükleriyle de, selamlaşma eylemini sonlandıran, yani iletişimi sonlandıran vedalaşma selamlaşması yapılır.

Ayrıca da günümüz öncesi Türk toplumunda olduğu gibi günümüzde de selam, gerek iyi dilek sözcükleriyle, gerekse de seçilen vücut diliyle (benim yerime sarıl, elini öp ve vb.) tanımlanarak iletilmesi istenilen kimseye bir selam emanetçisi marifetiyle iletilirerek sürdürülmesi istenilen iletişim böylece dolaylı olarak olsa da sürdürülmüş olur.

Selam ve selamlaşmak tarih boyunca Türk toplumunun sosyoekonomik yapısını ve kültürünü taşıyan ana kolonlarından birisi olmuştur. Bu ana kolon bugünde Türk toplumunun sosyoekonomik yapısını ve kültürünü taşımaya hâlâ devam etmektedir. Ama günümüz Türk toplumunda her can yakıcı konuda olduğu gibi selam ve selamlaşma konusunda da kişisel ve toplumsal yozlaşma gerçeğiyle karşı karşıya olduğumuzu bilmemiz ve kabul etmemiz gerekiyor ki çözüm arayalım ve çare bulalım.

Günümüz Türkiye'sinde neredeyse yarım yüzyıl öncesinden beri uygulanmaya başlayan neoliberal ekonomik politikalar yeni bir sosyoekonomik yapı ile yeni bir kültürel anlayış ortaya çıkartmıştır. Ortaya çıkan bu yeni sosyoekonomik yapı ve kültürel anlayış her geçen gün yozlaştırıcı dozunu daha da artırarak kişisel ve toplumsal hayatımızı baskılamaktadır. İşte bundan dolayıdır ki günümüz Türkiye'sinde, kişiler arasında illaki zorunlu bir iletişim ihtiyacı yoksa selam ve selamlaşma eylemi çok zayıflamış ve selam ve selamlaşma sanki rafa kaldırılmıştır.

Bir başka ifadeyle günümüz Türkiye'sinde selamın ruhunun bize kazandırdıklarını göz ardı ederek selamlaşma eylemini aksatmamız kişisel ve toplumsal iletişimimizi zayıflatarak kişisel ve toplumsal güven ve samimiyeti açığımızın ve açıklığımızın ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Güven ve samimiyeti açığı ve açıklığıysa artık kişisel ve toplumsal sevgimizi zayıflatmaya, huzurumuzu da bozmaya başlamıştır.

Günümüz Türkiye'sinde zayıflamaya başlayan kişisel ve toplumsal sevgimizi ve huzurumuzu yeniden güçlendirmek için güvenin ve samimiyetin hem kaynağı, hem de iletişim aracı olan selamı ve selamlaşmayı tekrar önemseyip canlandırarak kişisel ve toplumsal hayatımızın tekrar vazgeçilmez yapmamız gerekmektedir. Ve de gerek sözcüklerin diliyle, gerekse de vücut diliyle ete ve kemiğe büründürülerek kültürümüz içinde yerini almış olan tüm selam ve selamlaşma şekillerini dinsel ve ideolojik ayrıma tabi tutmadan saygıyla karşılayarak yaşatmamız gerekmektedir.

Öyleyse buyurunuz, günümüz Türkiye'sinde en çok ihtiyacımız olan sevgiye, huzura ve dayanışmaya katkı sunmak için bize en çok lazım olan güven ve samimiyetin en kolayından ulaşılabilir kaynağı olan selam ve selamlaşmayı kişisel ve toplumsal hayatımız içerisinde tekrar yaygınlaştırarak kişisel ve toplumsal iletişimimizi güçlendirmeye...

Not:

Bu yazının esin kaynağı; içerisinde olmaktan şeref aldığım bir Whattsap gurubunda, Allah'ın her güzel gününün o güzel sabahında zihni açan gönlü genişleten güzel bir manzara resminin altına," Bugün 23 Ağustos 2024 Cuma, gününüz aydın olsun sevgili dostlar." yazarak selamını vererek... Sevgili dostları ile iletişimin kapısını, yani güvenin ve samimiyetin kapısını, yani sevginin, huzurun ve dayanışmanın kapısını açan!.. Eski Sağlık Bakanı Müsteşarı ve Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Saygın Büyüğüm, ilim ve irfan sahibi (kişinin kendisini ve ne yaptığını bilmesi) Prof. Dr. Haluk Tokuçoğlu Beyefendi olmuştur. Kendisini ve tüm dostlarımı bir defa daha saygıyla selamlarım.